

РИЗИК МЕНЕДЖМЕНТ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

Викладач: кандидат економічних наук, доцент Ткаченко Єлизавета Юріївна

Кафедра: кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, 11 корпус ЗНУ, ауд. 419, 424, 426

E-mail: lizahouse@ukr.net

Телефон: (+38) 067 – 779 – 14 – 09,

Інші засоби зв'язку: Viber, Skype, Facebook, Messenger, WhatsApp, Telegram – за вибором викладача

Освітня програма, рівень вищої освіти		Управління державними та місцевими фінансами Магістерський рівень				
Статус дисципліни		Нормативна				
Кредити ECTS	5	Навч. рік	2023 – 2024, перший семестр	Рік навчання – 1 рік	Тижні	14 тижнів
Кількість годин	150	Кількість змістових модулів		8	Лекційні заняття – 28 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 108	
Вид контролю	залік					
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=8265				
Консультації:		Щосереді 12-55 – 14-15 або індивідуально за домовленістю, або електронною поштою (у випадку вимушеної дистанційної форми спілкування)				

ОПИС КУРСУ

У навчальній дисципліні “Ризик менеджмент та фондовий ринок” розглядається сутність, класифікаційні характеристики ризиків та підходи, методи та напрями управління ними на фондовому ринку.

Метою курсу є формування у здобувачів знань та навичок визначення можливих ризиків, знаходження причин їх виникнення, діагностування та оцінювання ситуації, що виникають на фондовому ринку.

Дисципліна розрахована на один семестр (перший семестр першого курсу магістратури) та складається з одинадцяти тем, які розділені на вісім модулів.

Опанування тематики курсу є фундаментальними знаннями, необхідними для підготовки, зокрема, аналітичної частини кваліфікаційної роботи магістра.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері управління державними та місцевими фінансами, зокрема, фінансами промислового регіону, їх прибутковість, ліквідність;

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері управління державними

та місцевими фінансами, зокрема фінансами промислового регіону, та оцінювати ефективність їхнього формування, функціонування та сталого розвитку з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. *Фондовий ринок: Підручник : у 2 кн. Кн. 2 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2016. 686 с.*
2. *Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник \ І. М. Посохов.– Харків: НТУ «ХПІ», 2015. – 2 20 с. (платформа в Системі електронного забезпечення навчання ЗНУ).*
3. *Ризик-менеджмент : теорія та практика : Навчальний посібник / А. О. Старостіна, В. А. Кравченко. — К. : ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2004. — 200 с. 2017 (платформа Moodle в Системі Moodle електронного забезпечення навчання ЗНУ).*
4. *Матеріали лекцій дисципліни «Ризик менеджмент та фондовий ринок» (платформа Moodle в Системі електронного забезпечення навчання ЗНУ).*
5. *Тестові завдання до лекційного матеріалу дисципліни «Ризик менеджмент та фондовий ринок» (платформа Moodle в Системі електронного забезпечення навчання ЗНУ).*
6. *Ситуаційні справи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання з дисципліни «Ризик менеджмент та фондовий ринок» (платформа Moodle в Системі електронного забезпечення навчання ЗНУ).*

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи.

На перший, другий, третій, четвертий, п'ятий, шостий, сьомий та восьмий змістовні модулі передбачено два види контрольних заходів:

- *контрольний захід, що діагностує рівень засвоєння теоретичних знань (усне опитування та тестування);*
- *контрольний захід, що діагностує рівень сформованості вмінь і навичок (ситуаційне або аналітичне завдання).*
- *Бали за кожен змістовий модуль усього, теоретичне і практичне завдання, становлять: для всіх змістовних модулів по 7,5 балів, що у сумі складає 60 балів.*

Підсумкові контрольні заходи:

На підсумковий семестровий контроль також передбачено 2 контрольні заходи (теоретичне і практичне завдання), вага кожного завдання складає 20 балів, загальна кількість за підсумковий семестровий контроль складає 40 балів.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
<i>Поточний контроль (max 60%)</i>			
Змістовний модуль 1	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	1 – й навчальний тиждень	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	1 – й навчальний тиждень	4,5
Змістовний модуль 2	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	2 – й навчальний тиждень	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	2 – й навчальний тиждень	4,5
Змістовний модуль 3	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	3-4 навчальні тижні	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	3-4 навчальні тижні	4,5
Змістовний модуль 4	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	5-6 навчальні тижні	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	5-6 навчальні тижні	4,5
Змістовний модуль 5	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	7-8 навчальні тижні	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	7-8 навчальні тижні	4,5
Змістовний модуль 6	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	9-10 навчальні тижні	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	9-10 навчальні тижні	4,5
Змістовний модуль 7	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	11-12 навчальні тижні	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	11-12 навчальні тижні	4,5
Змістовний модуль 8	<i>Усне опитування (дискусія) та аналітичні завдання</i>	13-14 навчальні тижні	3
	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, розв'язання задач)	13-14 навчальні тижні	4,5
<i>Підсумковий контроль (max 40%)</i>			
<i>Підсумкове теоретичне завдання</i>		залік	20
<i>Підсумкове практичне завдання</i>		залік	20
Разом			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Визначаючи кількість змістових модулів, враховано періодичність здійснення поточного контролю впродовж семестру, в якому викладається дисципліна, тому для дисципліни «Ризик менеджмент та фондовий ринок» сформовано вісім агрегованих змістових модулів.

Кожний змістовий модуль передбачає проведення 2 контрольних заходів (перший – діагностика засвоєння теоретичного матеріалу (знань), а другий – діагностика практичного досвіду (умінь)).

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1			
Тиждень 1			
Лекція 1	Сутність ризику та основні принципи його аналізу.	Усне опитування і тестові завдання	3
Практика 1 (на другому тижні)	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)	Письмова відповідь	4,5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2			
Тиждень 2			
Лекція 2	Класифікація ризиків.	Усне опитування і тестові завдання	3
Практика 2	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)	Письмова відповідь	4,5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3			
Тиждень 3			
Лекція 3	Теоретичні основи ризик-менеджменту	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Тиждень 4			
Лекція 4	Теоретичні основи ризик-менеджменту		4,5

Практика 3	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		2,5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4			
Тиждень 5			
Лекція 5	Якісна оцінка ризику. Визначення природи та причини виникнення ризиків .	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Тиждень 6			
Лекція 6	Якісна оцінка ризику. Визначення природи та причини виникнення ризиків .	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 4	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		4,5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5			
Тиждень 7			
Лекція7	Кількісна оцінка ризиків.	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Тиждень 8			
Лекція 8	Кількісна оцінка ризиків.	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 5	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		4,5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6			
Тиждень 9			
Лекція 9	Становлення та сучасний стан біржового фондового ринку	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 6 (на десятому тижні)	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		2,0
Тиждень 10			
Лекція 10	Регулювання стану біржового фондового ринку	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 6	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		2,5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7			
Тиждень 11			
Лекція 11	Цінні папери - об'єкти торгів на біржовому фондовому ринку	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 7 дванадцятому тижні)	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		2,0
Тиждень 12			
Лекція 12	Учасники біржового фондовому ринку та їх характеристика	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 7	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь,		2,5

розв'язання задач)			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8			
<i>Тиждень 13</i>			
Лекція 13	Організація торгів, види та виконання угод на фондових біржах. Хеджування цінових ризиків на фондових ринках	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 8 (на чотирнадцятому тижні)	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		2,0
<i>Тиждень 14</i>			
Лекція 14	Біржові фондові індекси	Усне опитування і тестові завдання Письмова відповідь	1,5
Практика 8	Ситуаційні вправи творчо-дослідницького характеру та практичні завдання (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки, реферативна доповідь, розв'язання задач)		2,5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. *Фондовий ринок: Підручник : у 2 кн. Кн. 2 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2016. 686 с.*
2. *Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навч. посібник. Харків. НТУ «ХПІ», 2015. 220 с. платформа в Системі електронного забезпечення навчання ЗНУ).*
3. *Старостіна .О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент : теорія та практика : навч. посібник. Київ. ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2004. 200 с. 2017*
4. *Вітлінський В.В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2017. 292 с.*
5. *Матвійчук А.В. Аналіз і управління економічним ризиком. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 347 с.*

Додаткова:

6. *Донець Л.І. Економічний ризик і методи його вимірювання. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.*
7. *Івченко Ю.Л. Економічні ризики. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 296 с.*
8. *Ілляшенко С.М. Економічний ризик. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 316 с.*
9. *Машина Н.І. Економічний ризик і методи його вимірювання: навч. пос. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 188 с.*
10. *A guide to the project management body of knowledge (PMBOK guide) : 6th ed. Newtown Square : Project Management Institute, 2017. 756 p.*

Інформаційні ресурси:

1. *Expectations of Risk Management Outpacing Capabilities – It’s Time For Action. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2013/08/expectations-risk-management-survey-v3.pdf>.*
2. *Калініченко З.Д, Ризик-менеджмент: навчальний посібник . Дніпро: ДДУВС, 2021. 224 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/>*
3. *Круш П.В. Стандарт з управління ризиками підприємства: стан та перспективи впровадження. URL: <http://economy.kpi.ua/ru/node/279>*

4. Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Карпов А.В. Економічний ризик та методи його вимірювання: Навчальний посібник. Одеса, 2011. 67с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/147035471.pdf>
5. Наукова бібліотека Запорізького національного університету. URL: <http://library.znu.edu.ua/>
6. Система електронного забезпечення навчання ЗНУ. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/>

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р.
(https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї залікаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds571a>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, потрібно направити листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна,
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>